

NOTA DE FUNDAMENTARE

la proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (privind integrarea străinilor în Republica Moldova)

1. Denumirea sau numele autorului și, după caz, a/al participanților la elaborarea proiectului actului normativ

Proiectul de lege privind modificarea unor acte normative (privind integrarea străinilor în Republica Moldova) a fost elaborat de Ministerul Afacerilor Interne.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ

2.1. Temeiul legal sau, după caz, sursa proiectului actului normativ

Elaborarea proiectului de lege este determinată de necesitatea ajustării și îmbunătățirii cadrului normativ în domeniul integrării străinilor pentru a putea răspunde evoluțiilor recente în domeniul migrației și azilului precum și pentru a consolida mecanismele de integrare, a crește eficiența, accesibilitatea și caracterul incluziv al acestora.

Proiectul este elaborat în vederea realizării dezideratelor trasate în *Programul național privind integrarea etapizată a străinilor, inclusiv a persoanelor strămutate în Republica Moldova, pentru perioada 2025–2027*, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 285/2025¹, care prevede expres acțiunea de modificare a Legii nr. 274/2011, prin ajustarea acesteia la modificările cadrului legal în domeniul azilului și admisiei străinilor.

Elaborarea proiectului contribuie la realizarea obiectivului general al Programului național, respectiv *facilitarea integrării sinergice a străinilor în societate, asigurând un nivel decent de trai pentru fiecare și contribuind la dezvoltarea economică și socială a țării*.

Totodată, realizarea acestui obiectiv este în concordanță cu *Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022–2030, aprobată prin Hotărârea Guvernului nr. 658/2022*², care prevede consolidarea cadrului normativ în domeniul migrației, azilului și integrării străinilor.

Având în vedere că Legea nr. 274/2011 reprezintă cadrul normativ de bază în domeniul integrării străinilor, se impune actualizarea acesteia pentru a o adapta la evoluțiile recente din domeniul migrației și la realitățile sociale actuale.

Modificările aduse Legii nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat rezultă din necesitatea consolidării garanțiilor privind accesul efectiv la asistență juridică pentru străinii luați în custodie publică precum și solicitanților de recunoaștere a statutului de apatrid. Ajustările propuse urmăresc asigurarea unui acces efectiv la asistență juridică garantată de stat, în conformitate cu prevederile articolului 20 din Constituția Republicii Moldova privind accesul liber la justiție.

Aceste intervenții sunt complementare măsurilor din domeniul integrării

¹ Programul național privind integrarea etapizată a străinilor, inclusiv a persoanelor strămutate în Republica Moldova, pentru perioada 2025–2027 https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=148656&lang=ro (accesat la 01.07.2026).

² Strategia de dezvoltare a domeniului afacerilor interne pentru anii 2022-2030: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=150413&lang=ro# (accesat la 25.05.2026).

străinilor, întrucât asigurarea protecției juridice și a respectării drepturilor fundamentale constituie o premisă esențială pentru prevenirea situațiilor de vulnerabilitate și excluziune sociale, facilitarea exercitării drepturilor acestora și facilitarea integrării și incluziunii străinilor în societate.

Totodată, în contextul necesității facilitării integrării beneficiarilor de protecție temporară pe piața muncii, al susținerii integrării în Republica Moldova se propun modificări la Legea nr. 105/2018 privind promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj, prin includerea acestei categorii de persoane în rândul beneficiarilor de măsuri de ocupare, acordate de Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM).

2.2. Descrierea situației actuale și a problemelor care impun intervenția, inclusiv a cadrului normativ aplicabil și a deficiențelor/lacunelor normative

Pe **domeniul integrării străinilor**, Legea nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova stabilește cadrul general al procesului și modalităților de integrare aplicabile anumitor categorii de străini aflați legal pe teritoriul statului. Cu toate acestea, evoluțiile recente din domeniul migrației și azilului, inclusiv a aprobării actelor normative care vin să armonizeze legislația națională cu acquis-ul Uniunii Europene, precum și creșterea numărului de străini care vin în Republica Moldova au evidențiat necesitatea modificării cadrului normativ pe domeniul integrării străinilor.

În prezent, legislația conține formulări neuniforme și suprapuneri terminologice, în același timp, atribuțiile autorităților publice implicate în procesul de integrare nu sunt suficient de clar delimitate, iar mecanismele de coordonare interinstituțională sunt reglementate lacunar, ceea ce afectează coerența intervențiilor și eficiența procesului de integrare.

Accesul străinilor la măsuri de integrare este asigurat prin intermediul Centrelor de integrare pentru străini din cadrul Inspectoratului General pentru Migrație (IGM). Activitățile solicitate în cadrul măsurilor de integrare fiind: participarea la sesiunea de acomodare socioculturală, cursuri de studiere a limbii române, acces la piața forței de muncă, acces la serviciile medicale, acces la sistemul de asigurări și asistență socială, cazarea la Centrul de cazare al Inspectoratului General pentru Migrație, procedura de obținere a cetățeniei.

Tabel: Numărul de persoane care au beneficiat de măsuri de integrare:

Anul	Măsuri de integrare	2022	2023	2024	2025
Nr. persoane	Activități de integrare	29	78	108	156
	Programe de integrare	23	27	13	6
Nr. total de persoane	Total măsuri de integrare	52 persoane, dintre care 10 copii	105 persoane, dintre care 16 copii	121 persoane, dintre care 2 copii	162 persoane, dintre care 8 copii

Sursa: Inspectoratul General pentru Migrație.

Top 5 țări, străinii care au solicitat măsuri de integrare prin intermediul

Centrelor de integrare pentru străini în anul 2025: Ucraina-**100**, Federația Rusă-**18**, Turcia-**4**, Kazahstan-**2**, Uzbekistan-**2**.

Totodată, pe parcursul anului 2025 au fost desfășurate un total de 137 activități, dintre care:

- **34** sesiuni informative în cadrul instituțiilor de învățământ general, superior, profesional tehnic și tabere de odihnă, pentru **1914** elevi;
- **24** sesiuni informative specializate pentru străinii (maturi și copii) din zona de Sud, Nord și Centru, la care au participat în jur de **618** persoane;
- **15** sesiuni de acomodare socioculturală, pentru **177** străini originari din Armenia, Ucraina și Federația Rusă, Siria, USA, Italia, etc.;
- **58** evenimente diverse, cum ar fi Zilei autonomiei locale și a lucrătorului din administrația publică locală, locul de desfășurare: mun. Cahul, Bălți și Călărași, Târgul de Cariere din mun. Cahul, Ziua Europei, Ziua Familiei, 1 iunie- Ziua Internațională a Copilului, Caravana Drepturilor Omului organizată de Consiliul Europei și Ombudsman, Ziua Mondială a Refugiatului, Zilei Internaționale a Migrantilor, marcarea Sărbătorilor de Iarnă- tradiții și obiceiuri, etc. Au participat atât cetățeni moldoveni, cât și străini din diverse țări, circa **7500** de persoane în total, dintre care aproximativ **1244** străini;
- **6** activități interactive/workshop-uri la care au participat în jur de **78** de copii, copii ai cetățenilor străini aflați la evidența autorității competente în comun cu copii băștinași cu ocazia marcării Zilei Familiei și a Sărbătorilor Pascale în Republica Moldova.

Tabel: Mecanismul interinstituțional de referire. Numărul de persoane care au fost direcționați la autoritățile relevante după cum urmează

Măsurile de integrare	2025	2024	2023
Persoane direcționate pentru consiliere către ANOFM	31	16	13
Evidența persoanelor neangajate asigurate de Guvern (declarație către CNAM inclus/exclus și direcționate)	6	13	11
Persoane direcționate pentru consiliere privind accesul la sistemul de asigurări socială către CNAS	7	4	5
Persoane direcționate pentru consiliere privind accesul la sistemul de asistență socială către ANAS	7	4	5
Persoane direcționate pentru cursuri de studiere a limbii de române, către ANTEM/MEC (Universitatea Ion Creangă)	10	0	0
Persoane redirecționate pentru cursuri de studiere a limbii române către alte organizații, ONG- uri parteneri	121	116	108
Desfășurarea ședințelor Comisiei sociale desfășurate de Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați	12	12	12
Total străini incluși în măsuri de integrare/dintre care copii	162 persoane, dintre care 8 copii	121 persoane, dintre care 2 copii	118 persoane, dintre care 16 copii

Sursa: Inspectoratul General pentru Migrație.

La fel, în cadrul Direcțiilor Regionale Nord, Centru, Sud ale Inspectoratului General pentru Migrație, este implicat personal adițional angajat cu suportul Centrului de Drept al Avocaților (CDA), care, alături de personalul centrelor de integrare pentru străini, oferă informații și orientare pentru orice străin care se adresează, indiferent de statutul juridic al acestuia. Astfel, pe parcursul anului 2025, au fost oferite consultații juridice pentru circa 15.000 străini, inclusiv persoane strămutate din Ucraina.

Inspectoratul General pentru Migrație a încheiat 6 acorduri/memorandumuri de înțelegere cu organizații neguvernamentale locale și autorități ale administrației publice locale, în scopul consolidării dialogului și coordonării interinstituționale în domeniul integrării străinilor.

Integrarea lingvistică este un element important pentru integrarea în societate. Un aport important îl au organizațiile neguvernamentale, care oferă cursuri de studiere gratuite a limbii române pentru diferite categorii de străini (121 de străini pe parcursul anului 2025 au beneficiat de cursuri de limbă română prestate prin intermuniile organizațiilor neguvernamentale). La fel, integrarea lingvistică este efectuată în baza Programului național privind învățarea limbii române pentru anii 2026–2028, aprobat prin Hotărârea de Guvern nr. 82/2026. Deși acest program oferă un instrument valoros, acesta are o durată limitată în timp și nu este destinate nemijlocit străinilor.

La fel, cadrul normativ actual reglementează insuficient mecanismul instituțional de coordonare a procesului de integrare a străinilor și modalitatea de cooperare între autoritățile publice implicate. În consecință, acesta afectează coerența măsurilor de integrare oferite și gestionarea eficientă a situațiilor care necesită intervenția mai multor instituții.

Pe domeniul **accesului la asociațiile de economii și împrumut**, cadrul normativ actual limitează accesul la calitatea de membru al asociațiilor de economii și împrumut doar la cetățenii Republicii Moldova și apatrizi, excluzând alți străini cu statut legal. Această restricție generează dificultăți de acces la servicii financiare pentru străinii rezidenți, în special în comunitățile locale unde aceste asociații reprezintă o formă importantă de incluziune financiară. Astfel, prin proiect se propune oferirea dreptului de acces al străinilor titulari ai cărții de rezidență la calitatea de membru al asociațiilor de economii și împrumut.

Pe domeniul **acordării asistenței juridice de urgență**, potrivit Raportului anual de activitate 2025 al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat, din totalul de 47 148 de cazuri de acordare a asistenței juridice calificate, 321 de cazuri au vizat solicitanți de azil, ceea ce reprezintă circa 0,7% din totalul beneficiarilor. Asistența juridică în cauzele ce vizează solicitanții de azil, refugiații, beneficiarii de protecție umanitară, apatrizii și solicitanții statutului de apatrid este asigurată prin intermediul unei liste specializate de 16 avocați desemnați în acest scop.

Conform prevederilor articolului 6 al Legii 198/2007, cu privire la asistența juridică garantată de stat reglementează formele, condițiile și

procedura de acordare a asistenței juridice garantate de stat, inclusiv pentru cetățenii străini și apatrizi. Totuși, analiza cadrului normativ evidențiază faptul că legislația în vigoare *nu prevede în mod expres acordarea asistenței juridice calificate sau de urgență pentru străinii aflați în procedura de luare în custodie publică*, deși aceste măsuri implică restrângerea libertății de mișcare și necesită garanții procedurale adecvate pentru exercitarea dreptului la apărare.

În partea ce vizează solicitanții de recunoaștere a statutului de apatrid, aceștia au dreptul la asistență juridică primară cât și calificată, însă în majoritatea cazurilor, asistența juridică garantată de stat este acordată doar la faza contestării refuzului de acordare a statutului de apatrid. Asistența juridică garantată de stat în astfel de cazuri are loc în urma sesizării oficiilor teritoriale de asistență juridică garantată de stat de către Inspectoratul General pentru Migrație. Pentru oferirea asistenței juridice primare și calificate este necesară solicitarea verbală sau scrisă a acestui gen de asistență.

Prin urmare, se impune ajustarea cadrului normativ prin includerea expresă a dreptului la asistență juridică de urgență pentru străinii aflați în procedura de luare în custodie publică, precum și prin garantarea accesului la asistență juridică pentru solicitanții de recunoaștere a statutului de apatrid. Aceste modificări urmăresc consolidarea garanțiilor procedurale și asigurarea accesului efectiv la justiție pentru categoriile de persoane vizate, contribuind totodată la consolidarea cadrului normativ relevant pentru gestionarea situației juridice și integrarea străinilor în Republica Moldova.

Pe **domeniul accesului la măsurile de ocupare a forței de muncă**, atunci când ne referim la beneficiarii de protecție temporară, se constată faptul că în prezent, conform cadrului normativ, beneficiarii de protecție temporară au acces doar la serviciile de informare privind piața muncii, furnizate de ANOFM. În perioada 2022-2026, subdiviziunile teritoriale ale ANOFM au înregistrat următoarele date referitoare la beneficiarii de protecție temporară:

Tabel: Numărul beneficiarilor de protecție temporară înregistrați la ANOFM, pentru acordarea serviciilor de informare (2022-aprilie 2026):

	2022	2023	2024	2025	30.04.2026
Nr. persoane strămutate, înregistrate la ANOFM	573	844	539	540	157
Nr. persoane strămutate angajate	181	236	272	193	41
Nr. persoane strămutate instruite (cu suportul donatorilor)	21	79	322	198	524

Sursa: Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă.

Totodată, potrivit datelor Casei Naționale de Asigurări Sociale, în perioada 2023-2025, în medie, pentru 2860 de cetățeni ucraineni (inclusiv beneficiari de protecție temporară) au fost declarate contribuții obligatorii de asigurări sociale de stat.

La data de 03.06.2026, în Republica Moldova erau documentate cu protecție temporară 52.649 de persoane strămutate din Ucraina. Dintre acestea,

34.631 persoane (65,8%) au vârsta cuprinsă între 18 și 59 de ani, 11.928 copii (22,7%) și 6.090 persoane cu vârsta de peste 60 de ani (11,6%). Datele evidențiază existența unui număr semnificativ de persoane aflate în vârstă aptă de muncă, ceea ce justifică necesitatea asigurării accesului acestora la măsurile de ocupare a forței de muncă.

Prin urmare, intervenția este determinată de necesitatea sprijinirii beneficiarilor de protecție temporară de a se angaja, de a se putea întreține în mod independent și de a valorifica potențialul de ocupare al acestora.

3. Obiectivele urmărite și soluțiile propuse

3.1. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Intervențiile legislative vizează în principal modificarea **Legii nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova**, precum și aducerea unor modificări la **Legea nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova**, **Legea nr. 139/2007 privind asociațiile de economii și împrumut**, **Legea nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat** și **Legea nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj**.

Obiectivul general al proiectului constă în îmbunătățirea cadrului legal privind integrarea străinilor.

I. Principalele modificări aduse Legii nr. 274/2011 privind integrarea străinilor:

1. Una dintre principalele direcții ale proiectului constă în **clarificarea și uniformizarea terminologiei utilizate în legislație**, prin definirea unor termeni, completarea sau substituirea unor termeni pentru a asigura coerența cu cadrul juridic actual și a permite o înțelegere mai clară a prevederilor legale. În acest sens, au fost definiți termeni precum: „măsuri de integrare”, „programe de integrare”, „centre de integrare pentru străini”. La fel, a fost inclusă noțiunea de „nevoi individuale”, pentru a permite identifica formelor și domeniilor în care beneficiarii de protecție internațională au nevoie de sprijin pentru integrare. Spre deosebire de noțiunea de „beneficiari cu necesități speciale”, care vizează categorii de persoane aflate în situații de vulnerabilitate, noțiunea de „nevoi individuale” se referă la necesitățile concrete de integrare identificate pentru fiecare beneficiar și constituie baza elaborării planului individual de integrare.

2. Consolidarea principiilor și abordării procesului de integrare. Proiectul completează principiile care stau la baza integrării străinilor. De asemenea, proiectul pune accent pe colaborarea dintre autoritățile publice și alți actori implicați în procesul de integrare, astfel încât măsurile oferite străinilor să fie coordonate, complementare și orientate spre obținerea unor rezultate mai eficiente.

3. Se propune eficientizarea coordonării instituționale a procesului de integrare. În acest sens, se instituie **Grupul de lucru interinstituțional privind includerea străinilor în programe și măsuri de integrare**. Grupul de lucru reprezintă o platformă de cooperare între autoritățile publice centrale și locale,

precum și alți actori relevanți, având drept scop asigurarea unei abordări coordonate, integrate și eficiente a procesului de integrare a străinilor. Prin modificările propuse, Grupul de lucru este implicat în examinarea nevoilor individuale și poate participa la elaborarea planurilor individuale de integrare, în special în cazurile complexe sau care implică beneficiari cu necesități speciale, contribuind la identificarea soluțiilor adecvate pentru fiecare nevoie. Totodată, acesta are rolul de a evalua periodic procesul de integrare, de a identifica deficiențele în implementarea activităților de integrare și de a planifica acțiuni comune între instituțiile implicate.

4. În ceea ce privește categoriile vulnerabile, pentru beneficiarii de protecție internațională sau azil politic cu necesități speciale care solicită includerea într-un program de integrare, a fost redus termenul de desfășurare a interviului, în urma căruia autoritățile pot identifica nevoile individuale ale străinului și stabili intervenția mai rapidă a autorităților conform necesităților identificate.

5. Proiectul de lege reformulează reglementările în materia integrării socioculturale, lingvistice și educaționale (articolele 10, 15 și 19) prin următoarele elemente de noutate: au fost unificate prevederile referitoare la sesiunile de acomodare socioculturale și a cursurilor de inițiere în limba română. În mod special a fost reglementat faptul că cursurile de limbă română sunt cu caracter de inițiere (nivel de bază A1-A2), destinate acumulării de către străini a unor cunoștințe elementare de limbă română. La fel, având în vedere că Ministerul Educației și Cercetării au creat cadrul juridic care să asigure integrarea în sistemul educațional, inclusiv copiilor străini, se propune excluderea din Lege prevederi distincte regăsite în art. 18 și 19 ce vizau procedura de recunoaștere și echivalare a actelor de studii și accesul la învățământ al copiilor.

6. Clarificarea atribuțiilor autorităților publice. Sunt revizuite atribuțiile autorităților publice centrale implicate în procesul de integrare, în vederea delimitării clare a responsabilităților instituționale și îmbunătățirii cooperării interinstituționale.

7. Proiectul prevede instituirea și aprobarea de către Guvern a Regulamentului de activitate a centrelor de integrare și a Mecanismului de includere a străinilor în măsurile de integrare, în vederea asigurării unei aplicări unitare a prevederilor legii.

II. Principalele modificări aduse Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova:

Se propune excluderea prevederi referitoare la acordarea ajutorului bănesc, având în vedere că, începând cu anul 2022, ca urmare a fluxului masiv de persoane strămutate din Ucraina, aceste ajutoare bănești nu sunt acordate din bugetul de stat a autorității competente pentru străini.

Totodată, în contextul procesului de transpunere și aliniere la standardele Uniunii Europene, a fost elaborată Hotărârea Guvernului nr. 720/2025 pentru aprobarea mecanismelor și metodologiei aplicabile în procedura de azil, care

stabilește că solicitantul de azil care nu dispune de mijloace de întreținere beneficiază, la cerere, de cazare în Centrul de cazare al Inspectoratului General pentru Migrație, de hrană, de îmbrăcăminte, precum și de alte facilități materiale, inclusiv cheltuieli pentru transportul public, cheltuieli pentru produse de igienă personală, în limitele sumelor calculate.

În aceste condiții, se consideră oportună eliminarea prevederilor privind acordarea ajutorului bănesc din prezenta lege, întrucât necesitățile de bază ale beneficiarilor sunt acoperite prin mecanismele prevăzute de cadrul normativ conex, asigurându-se astfel coerența reglementării și utilizarea eficientă a resurselor publice.

III. Principalele modificări aduse Legii nr. 139/2007 privind asociațiile de economii și împrumut:

Prin proiect, este oferit dreptul de acces al străinilor titulari ai cărții de rezidență la calitatea de membru al asociațiilor de economii și împrumut. Actualmente, accesului fiind acordat doar cetățenilor Republicii Moldova și apatrizilor. Modificarea urmărește asigurarea accesului legal al străinilor titulari ai cărții de rezidență la serviciile oferite de aceste entități și alinierea cadrului normativ la realitățile migraționale actuale, precum și facilitarea incluziunii financiare a străinilor stabiliți legal în Republica Moldova. Categoria de „străini titulari ai cărții de rezidență” includ atât apatrizii cât și străinii beneficiari ai unui drept de ședere și beneficiarii de protecție internațională.

IV. Principalele modificări aduse Legii nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat:

Proiectul de lege propune completarea și ajustarea cadrului normativ în domeniul asistenței juridice garantate de stat, pentru asigurarea accesului efectiv la asistență juridică de urgență pentru străini în cadrul procedurii de luare în custodie publică și acordarea asistenței juridice calificate indiferent de nivelul veniturilor pentru solicitanții de recunoaștere a statutului de apatrid.

În cazul procedurii de luare în custodie publică, la solicitarea persoanei sau organului de prevenire și combatere a șederii ilegale a străinilor, persoanei i se va acorda asistență juridică de urgență prin numirea unui avocat de serviciu, care va acorda asistență (art. 28).

V. Principalele modificări aduse Legii nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj:

Prin proiect se propune includerea beneficiarilor de protecție temporară, acordată în temeiul Hotărârii Guvernului nr. 21/2023, în categoria beneficiarilor de servicii, măsuri active și pasive (inclusiv indemnizația de șomaj) de ocupare a forței de muncă.

Această intervenție normativă este oportună, întrucât permite integrarea eficientă a persoanelor apte de muncă din rândul beneficiarilor de protecție temporară pe piața muncii din Republica Moldova și contribuie la prevenirea marginalizării sociale, inclusiv în perspectiva unei eventuale prelungiri a

protecției temporare³.

La fel, proiectul completează art. 21 din Legea nr. 105/2018 cu dispoziții speciale aplicabile beneficiarilor de protecție temporară. Astfel, se instituie o derogare de la regula potrivit căreia expirarea documentului de ședere atrage pierderea statutului de șomer, pentru a permite persoanelor deja incluse în măsuri active de ocupare a forței de muncă să finalizeze participarea la acestea. De asemenea, se reglementează posibilitatea ca beneficiarii de protecție temporară care își pierd statutul de șomer să fie înregistrați în continuare în calitate de persoane aflate în căutarea unui loc de muncă, asigurându-se astfel continuitatea serviciilor de ocupare și sprijinirea integrării acestora pe piața muncii.

VI. Intrarea în vigoare. Stabilirea unor termene distincte pentru **intrarea în vigoare** a modificărilor aduse acestor acte normative pentru unele prevederi ale proiectului (Art. I, pct. 1 și 5) este determinată de corelarea acestora cu prevederile Legii nr. 66/2026 privind admisia, șederea și supravegherea străinilor în Republica Moldova. Astfel, dispozițiile respective sunt concepute pentru a funcționa în strânsă legătură cu noile reglementări în domeniul admisiei și șederii străinilor, care vor intra în vigoare la 1 iunie 2027.

Totodată, pentru celelalte prevederi ale proiectului, intrarea în vigoare peste o lună de la data publicării este necesară pentru asigurarea aplicării imediate a noilor prevederi ce vizează accesul străinilor titulari ai cărții de rezidență la calitatea de membri ai asociațiilor de economii și împrumut, precum și extinderea garanțiilor privind accesul la asistență juridică pentru străinii luați în custodie publică și solicitanții de recunoaștere a statutului de apatrid precum și pentru accesul beneficiarilor de protecție temporară la măsuri active de ocupare a forței de muncă. Aceste intervenții au un caracter necesar, iar aplicarea lor imediată este justificată pentru a asigura efectul util al reglementărilor.

3.2. Opțiunile alternative analizate și motivele pentru care acestea nu au fost luate în considerare

A fost analizată opțiunea menținerii cadrului normativ existent, fără intervenții legislative. Această opțiune nu a fost considerată viabilă, întrucât cadrul normativ actual nu reflectă în mod suficient evoluțiile recente din domeniul migrației și azilului și nu oferă instrumentele necesare pentru asigurarea unui mecanism eficient de integrare a străinilor.

La fel, fără includerea beneficiarilor de protecție temporară în categoria beneficiarilor măsurilor de ocupare a forței de muncă prevăzute de Legea nr. 105/2018 privind promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj ar limita accesul acestei categorii de persoane la măsurile active și pasive de ocupare și ar reduce posibilitățile acestora de integrare pe piața muncii din Republica Moldova.

Prin urmare, menținerea cadrului normativ actual ar limita capacitatea

³ Propunere de decizie privind prelungirea protecției temporare până la 4 martie 2028: https://home-affairs.ec.europa.eu/proposal-decision-extending-temporary-protection-until-4-mar-2028_en (accesat la 02.07.2026)

autorităților de a răspunde adecvat nevoilor de integrare ale străinilor, motiv pentru care s-a optat pentru promovarea prezentului proiect de lege.

4. Analiza impactului de reglementare

4.1. Impactul asupra sectorului public

Implementarea prevederilor proiectului nu presupune crearea unor autorități noi, ci valorificarea mecanismelor instituționale existente și consolidarea cooperării dintre acestea.

Proiectul consolidează mecanismele de coordonare interinstituțională și clarifică responsabilitățile instituțiilor implicate în procesul de integrare, inclusiv prin îmbunătățirea mecanismului de cooperare în cadrul Grupului de lucru interinstituțional privind includerea străinilor în programe și măsuri de integrare.

La fel, modificările propuse vor permite Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă să includă beneficiarii de protecție temporară în măsurile și serviciile de ocupare a forței de muncă, contribuind la facilitarea integrării și ocuparea forței de muncă.

4.2. Impactul financiar și argumentarea costurilor estimative

Impactul financiar pentru implementarea modificărilor aduse Legii nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova:

Măsurile prevăzute în proiect în ceea ce vizează modificările aduse Legii nr. 274/2011 presupun costuri pentru:

- organizarea cururilor de inițiere în limba română. Astfel, Ministerul Educației și Cercetării va planifica anual în bugetul său alocații pentru studierea limbii române de nivelul A1-A2. Sustenabilitatea financiară este garantată prin mecanismul introdus la art. 10 alin. (12), care obligă planificarea anuală cu destinație specială a acestor alocații direct în bugetul Ministerului Educației și Cercetării, în cadrul exercițiilor bugetare ordinare (CBTM). Totuși, pentru perspectiva imediată, proiectul nu generează presiuni financiare suplimentare asupra bugetului de stat, întrucât costurile aferente cursurilor de limbă română (nivelurile A1–A2) sunt acoperite în baza resurselor deja bugetate prin Programul național privind învățarea limbii române pentru anii 2026–2028⁴. La fel, organizațiile internaționale partenere asigură organizarea cursurilor de studiere a limbii române pentru străini, cu acoperirea cheltuielilor din surse proprii (Centrul de Caritate pentru Refugiați, Asociația Națională a Trainerilor Europeni din Moldova (ANTEM).

- implementarea măsurilor de asistență socială prin intermediul structurilor teritoriale de asistență socială, în condițiile Legii nr. 547/2003 cu privire la asistența socială. În ceea ce privește modificarea art. 30 a Legii nr. 274/2011, ce vizează implementarea măsurilor de asistență socială prin intermediul structurilor teritoriale de asistență socială, în conformitate cu prevederilor Legii nr. 547/2003, asistența socială se acordă străinilor specificați la art. 2 alin. (1) din Legea nr. 274/2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova, în

⁴ Programul național privind învățarea limbii române pentru anii 2026–2028: https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=153397&lang=ro (accesat la 01.07.2026).

condiții de egalitate cu cetățenii Republicii Moldova, cu respectarea criteriilor de eligibilitate prevăzute de legislația în vigoare.

În eventualitatea unei creșteri semnificative a numărului străinilor din categoria celor vulnerabili, vor surveni costuri aferente principalelor prestații și servicii sociale. Cu titlu orientativ, principalele prestații și servicii sociale implică următoarele costuri:

1. Valoarea medie a prestației de ajutor social la nivel național a constituit 2 663 MDL per familie.

2. Cuantumul pensiei minime de dizabilitate începând cu 1 aprilie 2025 este:

- în cazul dizabilității severe – 2.291,74 MDL;
- în cazul dizabilității accentuate – 2.138,96 MDL;
- în cazul dizabilității medii – 1.527,83 MDL.

3. Indemnizația lunară pentru îngrijire, însoțire și supraveghere a persoanei cu dizabilități, conform Legii nr. 499/1999, constituie 2.444,52 MDL.

4. Îngrijirea unei persoane cu dizabilități/persoane vârstnice în cadrul unui centru de plasament este de 13.000 MDL.

5. Indemnizația lunară pentru îngrijirea copilului până la vârsta de 2 ani este de 1.000 MDL

6. Indemnizația unică la nașterea copilului este de 21,886 MDL

7. Serviciul de suport social pentru familiile cu copii:

- sub formă de plată unică, în cuantum de până la 4.000 MDL;
- sub formă de plăți lunare, în cuantum de până la 700 MDL.

Necesitatea alocării resurselor financiare va depinde de numărul efectiv al străinilor eligibili pentru acordarea măsurilor de asistență socială, cheltuielile urmând a fi planificate anual în funcție de evoluția numărului de beneficiari și de resursele bugetare disponibile. Cu titlu de exemplu, pentru un scenariu ipotetic de 1.000 de persoane vulnerabile, impactul bugetar anual estimativ ar putea constitui aproximativ 38,7 milioane lei.

Alte modificări aduse Legii nr. 274/2011 nu implică cheltuieli financiare suplimentare din bugetul de stat, modificările prevăzute în proiect vor fi realizate prin utilizarea capacităților instituționale și a infrastructurii existente, inclusiv prin intermediul centrelor de integrare pentru străini și al mecanismelor interinstituționale deja instituite și funcționale.

Modificările aduse Legii nr. 270/2008 privind azilul în Republica Moldova, a Legii nr. 139/2007 privind asociațiile de economii și împrumut și a Legii nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat, nu implică cheltuieli financiare din bugetul de stat. Acordarea asistenței juridice de urgență persoanelor aflate în custodie publică precum și solicitanților de recunoaștere statutului de apatrid pe durata procedurilor respective va fi realizată în cadrul mecanismelor existente de acordare a asistenței juridice garantate de stat, prin utilizarea resurselor instituționale și financiare deja alocate sistemului.

În ceea ce privește implementarea modificărilor aduse Legii nr. 105/2018

cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj, extinderea accesului persoanelor strămutate din Ucraina, beneficiare de protecție temporară, la măsurile active de ocupare a forței de muncă implică un impact bugetar limitat și gestionabil, concomitent cu generarea unor beneficii economice și fiscale pe termen mediu și lung.

Conform datelor Inspectoratului General pentru Migrație, la data de 11 mai 2026, 47.612 persoane au solicitat prelungirea protecției temporare, iar alte 4.739 au solicitat acordarea protecției temporare. Pe baza studiilor și chestionarelor realizate de Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR), Organizația Internațională pentru Migrație (OIM), Societatea Ebraică de Ajutorare a Imigranților (Hebrew Immigrant Aid Society – HIAS), Agenția Organizației Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF) și alte organizații internaționale, aproximativ 80% dintre respondenți și-au exprimat intenția de a rămâne în Republica Moldova, rezultând un grup estimative de circa 38.000 persoane care ar rămâne pe termen mediu.

Aplicând o rată de participare la piața muncii de 45% și o rată a șomajului de 25% (estimate în cadrul chestionarelor), se estimează că grupul potențial de beneficiari și măsurilor active de ocupare ar fi de aproximativ 4.275 persoane.

Luând în considerare criteriile de eligibilitate prevăzute de legislație, precum și barierele administrative, lingvistice, informaționale și de mobilitate, se estimează că aproximativ 25% dintre persoanele beneficiare de protecție temporară șomere se vor înregistra la Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă (ANOFM), respectiv circa 1.069 persoane.

Datele ANOFM indică faptul că aproximativ 5% din totalul persoanelor șomere înregistrate anual în Republica Moldova sunt ulterior incluse în măsuri active de ocupare a forței de muncă. Prin urmare, aplicând această ipoteză prudentă, numărul estimat al beneficiarilor efectiv ai măsurilor active ar putea constitui circa **163** persoane.

Costul mediu per beneficiar variază în funcție de tipul și durata măsurilor, care pot varia de la câteva zile până la 6 luni⁵, fiind estimat la aproximativ 26.000 lei pentru măsuri de durată mai scurtă (mobilitatea forței de muncă, formare profesională de scurtă durată, instruire la locul de muncă) și aproximativ 31.500 lei pentru măsuri de durată mai mare, inclusiv formare profesională extinsă, subvenționarea locurilor de muncă și alte măsuri de stimulare.

Astfel, cheltuielile anuale estimate pentru aproximativ 163 de beneficiari se situează între 4.2 și 5.1 milioane lei. Având în vedere data intrării în vigoare a proiectului și faptul că protecția temporară are un caracter limitat în timp, costurile vor fi proporționale cu perioada de aplicare.

Cheltuielile aferente implementării măsurilor active de ocupare a forței de muncă pentru beneficiarii de protecție temporară vor fi acoperite din fondurile prevăzute în subprogramul 9008 „Protecția șomerilor” pentru anul 2026,

⁵ Durata măsurilor de ocupare a forței de muncă: pentru cursuri de instruire pe bază de voucher: de la 4 zile (cel mai scurt curs), la 6 luni; instruire la locul de muncă: între 3 și 6 luni; stagii profesionale – maxim 4 luni; subvenții acordate pentru angajarea șomerilor care necesită suport suplimentar pe piața forței de muncă – 6 luni.

mijloace financiare reies din implementarea acțiunii „Consolidarea politicilor active privind piața muncii și facilitarea participării pe piața muncii, precum și combaterea muncii nedeclarate și a exploatării prin muncă”, incluse în Agenda de reforme aferente planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025-2027, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 260/2025⁶.

Pentru anul 2027 (maxim 6 luni, reieșind din Articolul V, pct. 2 al proiectului) vor fi acoperite din bugetul de stat subprogramul 9008, resurse financiare estimate în CBTM 2027–2009, respectiv pentru anul 2027, sunt estimate circa 198.000,00 mii lei.

Până în prezent, aproximativ 2.500 de cetățeni ucraineni, inclusiv beneficiari de protecție temporară, sunt angajați formal, pentru aceștia fiind declarate contribuțiile obligatorii de asigurări sociale de stat. Având în vedere o rată estimată a șomajului de 4%, o rată de înregistrare la ANOFM de 50%, precum și criteriile de eligibilitate prevăzute de legislație, impactul financiar asupra bugetului asigurărilor pentru șomaj este nesemnificativ. Se estimează că doar aproximativ 5 persoane ar putea întruni condițiile necesare pentru a beneficia efectiv de indemnizație de șomaj.

Cuantumul mediu estimat al îndemnizației este de aproximativ 3.800 lei lunar, pentru o durată medie de 5 luni, ceea ce conduce la un cost mediu de circa 19.000 lei per beneficiar și un total estimat la aproximativ 95.000 lei, care vor fi acoperite din subprogramul 9008, la acțiunea „Măsuri de protecție socială a șomerilor (CNAS)” din bugetul asigurării de stat.

Conform estimărilor Înalțului Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR), facilitarea angajării a circa 1.484 de persoane, la un venit salarial mediu lunar estimat de 16.140 lei, ar putea genera venituri din impozitul pe venit în cuantum de aproximativ 43,1 milioane lei anual la bugetul de stat, ceea ce demonstrează impactul fiscal pozitiv al măsurilor propuse și contribuția acestora la creșterea gradului de ocupare a forței de muncă.

Totodată, în procesul de implementare, din perspectivă tehnică, a fost identificată necesitatea ajustării Sistemului Informațional al ANOFM, în vederea asigurării evidenței beneficiarilor străini ai serviciilor și măsurilor active de ocupare a forței de muncă. Costul estimativ al acestor ajustări este de 100,0 mii lei. Finanțarea va fi asigurată integral de către Înalțul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați (UNHCR) din resursele instituționale disponibile, în cooperare cu partenerii de dezvoltare (UNDP), garantând astfel implementarea măsurilor preconizate fără a genera presiuni suplimentare asupra bugetului de stat.

4.3. Impactul asupra sectorului privat

Proiectul de lege are impact asupra sectorului privat, prin facilitarea accesului angajatorilor la forță de muncă disponibilă și aptă de muncă din

⁶ Agenda de reforme aferentă Planului de creștere al Republicii Moldova pentru anii 2025- 2027 https://www.legis.md/UserFiles/Image/RO/2025/mo%20215-222%20ro/Agenda_260%20ro.pdf , pagina 175. Numărul de beneficiari ai măsurilor active pe piața muncii implementate de Guvern crește cu 400% față de 2024. Cel puțin 60% dintre beneficiari reprezintă femei. Cel puțin 10% dintre beneficiari sunt persoane cu dizabilități. Linia de referință: în 2024, un total de 1326 de persoane au beneficiat de măsuri active pe piața muncii. 61,7% dintre beneficiari au fost femei, 7% dintre beneficiari sunt persoane cu dizabilități.

rândul beneficiarilor de protecție temporară. Totodată, măsurile propuse vor contribui la reducerea deficitului de forță de muncă în anumite domenii și la creșterea gradului de ocupare formală.

Totodată, extinderea accesului străinilor titulari ai cărții de rezidență la calitatea de membru al asociațiilor de economii și împrumut contribuie la creșterea implicării străinilor în viața economică a țării, la extinderea bazei de membri și a potențialului de dezvoltare a acestor entități, care va duce la dezvoltarea sectorului asociativ de economii și împrumut.

4.4. Impactul social

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

4.4.2. Impactul asupra echității și egalității de gen

4.4. Impactul social

Proiectul de lege are un impact social pozitiv, întrucât urmărește realizarea unei mai bune integrări a străinilor în societatea gazdă.

Proiectul susține dezvoltarea unui proces de integrare bazat pe responsabilitatea comună a autorităților publice, a organizațiilor necomerciale și a comunităților locale, favorizând coeziunea socială, participarea activă a străinilor la viața comunității și consolidarea relațiilor dintre aceștia și societatea-gazdă.

Proiectul urmărește integrarea socio-economică a beneficiarilor de protecție temporară, prin facilitarea accesului acestora la piața muncii și la măsurile de ocupare a forței de muncă. Totodată, măsurile propuse vor contribui la prevenirea excluziunii și marginalizării sociale, la creșterea autonomiei economice a beneficiarilor.

De asemenea, identificarea și sprijinirea beneficiarilor de protecție internațională și azil politic cu necesități speciale va contribui la protejarea grupurilor vulnerabile și la asigurarea unui proces de integrare mai incluziv și adaptat nevoilor individuale ale beneficiarilor.

La fel, prin modificările aduse Legii nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat, se va fortifica dreptul de acces la justiție. Astfel, proiectul contribuie la protecția efectivă a drepturilor fundamentale ale persoanelor aflate în situații de vulnerabilitate (aflate în procedură de luare în custodie publică sau în procedură de recunoaștere a statutului de apatrid), prevenirea situațiilor de lipsă de reprezentare juridică în proceduri critice.

De asemenea, proiectul va avea un impact pozitiv asupra incluziunii financiare a străinilor aflați în ședere legală în Republica Moldova prin extinderea accesului acestora la calitatea de membru al asociațiilor de economii și împrumut. Această măsură va facilita accesul la servicii financiare de bază, va contribui la creșterea autonomiei economice a străinilor și va sprijini integrarea acestora în viața economică și socială a comunităților în care locuiesc.

4.4.1. Impactul asupra datelor cu caracter personal

Prelucrarea datelor cu caracter personal se efectuează în conformitate cu legislația în vigoare privind protecția datelor cu caracter personal. La fel,

prelucrarea datelor cu caracter personal se realizează cu respectarea principiilor legalității, proporționalității, asigurării securității acestora.

Proiectul nu instituie noi categorii de date cu caracter personal față de cele deja utilizate în cadrul sistemului existent.

4.4.2. *Impactul asupra echității și egalității de gen*

Proiectul de lege nu aduce atingere principiului egalității de gen și nu instituie criterii de discriminare pe bază de sex, asigurând accesul nediscriminatoriu al tuturor străinilor la măsurile de integrare, în condițiile legii.

Totodată, prin consolidarea mecanismelor de evaluare individualizată a nevoilor (prin intermediul Grupului de lucru interinstituțional privind includerea străinilor în programul de integrare, care va fi implicat în analiza cazurilor beneficiarilor cu necesități speciale) proiectul contribuie la prevenirea discriminării pe criteriu de gen și la promovarea unui proces de integrare incluziv, adaptat nevoilor specifice ale beneficiarilor.

4.5. Impactul asupra mediului

Nu este aplicabil.

4.6. Alte impacturi și informații relevante

Nu este aplicabil.

5. Compatibilitatea proiectului actului normativ cu legislația UE

5.1. Măsuri normative necesare pentru transpunerea actelor juridice ale UE în legislația națională

Nu este aplicabil.

5.2. Măsuri normative care urmăresc crearea cadrului juridic intern necesar pentru implementarea legislației UE

Nu este aplicabil.

6. Avizarea și consultarea publică a proiectului actului normativ

Potrivit prevederilor Legii nr. 239/2008 privind transparența în procesul decizional, a fost asigurată plasarea anunțului privind inițierea elaborării proiectului de act normativ și consultării publice, care poate fi accesat la link-ul:

<https://particip.gov.md/ro/document/stages/proiectul-de-lege-pentru-modificarea-legii-nr-2742011-privind-integrarea-strainilor-in-republica-m/16070>

În procesul de elaborare, proiectul a fost supus procedurii de avizare și consultare cu autoritățile și instituțiile publice relevante. Astfel, proiectul a fost avizat de către: Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Justiției, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Cercetării, Ministerul Culturii, Ministerul Finanțelor, Compania Națională de Asigurări în Medicină, Casa Națională de Asigurări Sociale, Comisia Națională a Pieței Financiare, Banca Națională a Moldovei, Oficiul Avocatului Poporului, Centrul de Armonizare a Legislației, Congresul Autorităților Locale din Moldova și Consiliul Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat. Totodată, proiectul a fost consultat cu reprezentanți ai societății civile și ai organizațiilor internaționale active în

domeniul migrației, azilului și integrării străinilor: Înaltul Comisariat al Națiunilor unite pentru Refugiați (UNHCR), Congresul Ucrainenilor în Republica Moldova, Asociația Female Support Force, Oficiul ONU pentru Drepturile Omului, precum și Organizația People in Need.

În urma procesului de avizare și consultare publică, a fost întocmită **sinteza obiecțiilor și propunerilor**, care reflectă pozițiile exprimate de autoritățile și organizațiile participante. Propunerile și recomandările recepționate au fost examinate de către autorul proiectului și valorificate în proiect.

În contextul definitivării proiectului, de către MAI a fost organizată o ședință interinstituțională cu participarea Ministerului Educației și Cercetării, Ministerului Culturii și Agenției Relații Interetnice în cadrul căreia au fost examinate și discutate aspectele ce țin de reglementarea măsurilor de integrare și delimitarea competențelor instituționale. (lista participanților la ședință și Procesul verbal se anexează).

La fel, la 26.06.2026 s-a participat la ședința Consiliului Național pentru Abilitarea Economică și Egalitate de Gen, pe platforma Consiliului Economic al Prim-ministrului, cu tematica: „Incluziunea economică a refugiaților”⁷, în cadrul căreia a fost prezentat proiectul de lege în partea ce vizează modificările aduse Legii nr. 139/2007 privind asociațiile de economii și împrumut și Legii nr. 105/2018 cu privire la promovarea ocupării forței de muncă și asigurarea de șomaj.

7. Concluziile expertizelor

Proiectul a fost supus expertizei juridice și anticorupție. Propunerile și recomandările înaintate în cadrul expertizelor au fost luate în considerare, proiectul și nota informativă aferentă fiind ajustate în baza acestora.

8. Modul de încorporare a actului în cadrul normativ existent

Urmare adoptării proiectului va fi necesară ajustarea mecanismului interinstituțional pentru includerea străinilor în măsurile de integrare, care la etapa actuală este aprobat prin ordinul interinstituțional nr. 42/26/46/128/61/28-A/107/A din 16.02.2016 și ajustarea Regulamentului centrelor de integrare pentru străini, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 553/2017.

9. Măsurile necesare pentru implementarea prevederilor proiectului actului normativ

În implementarea actului normativ sunt implicate autoritățile publice cu competențe directe în domeniul integrării străinilor: Ministerul Afacerilor Interne prin Inspectoratul General pentru Migrație, Ministerul Muncii și Protecției Sociale, Ministerul Educației și Cercetării, Agenția Națională de Ocupare a Forței de Muncă.

Pentru punerea în aplicare a legii, va fi necesar:

- Elaborarea și aprobarea prin ordin comun al Ministerului Educației și Cercetării și al Ministerului Culturii a Metodologiei privind modalitatea de

⁷ Comunicat de presă privind evenimentul desfășurat pe platforma Consiliului Economic „integrarea economică a refugiaților”: <https://consecon.gov.md/2026/06/26/integrarea-economica-a-refugiatilor-ucraineni-in-republica-moldova/>

organizare, tematicile și conținutul sesiunilor de acomodare socioculturală a străinilor.

- Elaborarea și aprobarea prin ordin al ministrului educației și cercetării a Metodologiei privind organizarea cursurilor de limbă română pentru străini și procedura de certificare a competențelor lingvistice (nivelurile A1–A2).

- Desemnarea de către Ministerul Educației și Cercetării a centrelor sau prestatorilor de educație pentru desfășurarea cursurilor de limbă română.

Cu referire la modificările aduse Legii nr. 198/2007 cu privire la asistența juridică garantată de stat, implementarea prevederilor proiectului de lege va fi realizată prin utilizarea mecanismelor instituționale existente ale sistemului de asistență juridică garantată de stat, fără a fi necesară crearea unor structuri noi. Aplicarea noilor norme va presupune ajustarea procedurilor interne ale oficiilor teritoriale ale Consiliului Național pentru Asistența Juridică Garantată de Stat privind desemnarea avocaților de serviciu și acordarea asistenței juridice calificate și de urgență pentru noile categorii de beneficiari. Totodată, va fi necesară informarea și consolidarea cooperării dintre autoritățile implicate, în special Inspectoratul General pentru Migrație și instanțele judecătorești, pentru a asigura accesul prompt și efectiv la asistență juridică.

La fel, inspectoratul General pentru Migrație va ajusta procedurile operaționale standard pentru implementarea efectivă a prevederilor.

Ministru

Daniella MISAIL-NICHITIN